

BOSCH EN VAART

Bosch en Vaart

Een landgoed voor de eeuwigheid

Tekst en foto's
Paulien Zomer

Op de doorfietsroute De Groene As kan men tegenwoordig gezond en snel op de fiets tussen Assen en Groningen op en neer. Iedereen die op deze route langs het Noord-Willemskanaal fietst, zal Bosch en Vaart kennen. De prachtige witte villa gelegen langs de weg aan het water ter hoogte van Vries. Pieter Battjes kocht het in 1984 en zorgde er samen met zijn zus Greet en zijn partner Kees voor dat het huis en het landgoed in oude glorie werd hersteld.

Bosch en Vaart werd gebouwd in 1881 door 'stadjer' Hermannus Georgius Inden als buitenverblijf. De dochter van de rijke bonthandelaar uit de stad Groningen mocht op haar veertiende verjaardag, 21 april 1881, de eerste steen leggen van de naar haar genoemde villa: Villa Anna. Het imposante huis werd gebouwd op acht door Inden gekochte percelen met een totale oppervlakte van circa 11 hectare. De architect is tot nu toe onbekend gebleven. In 1907 kwam *'de villa, genaamd villa Anna, met koepel, tuinhanswoning, broeikassen, arbeidershuis en bijbehorende perentuin, moestuin, appelhof, dennebosschen, groenen bouwlanden, heide en veengronden'* te koop. Hendrikus Pieters Janneszn kocht het geheel en veranderde de naam van de villa in Bosch en Vaart.

Huis in verval

Het was ook nog de naam van de villa toen Pieter Battjes het in verval geraakte pand in 1984 kocht. Het pand was totaal uitgeleefd en verwaarloosd. Met toestemming van de vorige eigenaar, die docent op kunstacademie Minerva was, woonden er in de vakanties studenten in. De puinhoop was enorm en het dak zo lek als een zeef. Overal stonden potten en pannen om het water op te vangen. Het huis was bovendien niet warm te stoken en tochtte van alle kanten. De tuin werd overwoekerd door wilgen, berken, brandnetels en bramen, maar dat weerhield Pieter er niet van om het te kopen; hij zag voor zich hoe het huis en de tuin zouden kunnen worden. Ooit had de nieuwe eigenaar op zijn achtste tegen zijn ouders verklaard dat hij "nooit meer naar de kerk zou gaan, nooit voor een boer wilde werken en nooit in een arbeiderswoning wilde wonen". Alle drie zijn beloften kwam hij na. Het contrast tussen zijn huidige woning en die waar hij zijn jeugd doorbracht, kon niet groter zijn.

Optimisme en daadkracht

Vol optimisme en daadkracht betrok de 31-jarige Pieter de vervallen villa aan het Noord-Willemskanaal. In de eerste jaren werd met name noodzakelijk onderhoud verricht. Met zijn buurman die het koetshuis bewoonde had hij vanaf de eerste dag problemen. Toen die na acht jaar het huis te koop zette, leek hem dat een mooie kans voor zijn zus Greet. Zij woonde en werkte in de stad Groningen en wilde weer terug naar het platteland.

Pieter, Kees en Greet voor het huis van Greet Battjes.

"Ik ben een buitenmens", zegt Greet. Toen Pieter haar in 1992 voorstelde om ook naar Vries te komen, had zij gezien de toenmalige staat van het huis haar bedenkingen. Maar, zegt ze nu: "Pieter kan altijd heel goed inschatten wat voor potentie een huis heeft en hij zei dat het mooi zou worden. En als hij het zegt, dan geloof ik dat." Pieter vult aan: "Zij die geloven, haasten niet." Snel ging het zeker niet. De restauratie en verbouwing van het koetshuis duurde bijna twee jaar. In die periode woonde Greet bij haar broer in het grote huis.

De drie-eenheid

Vanaf 1994 is Bosch en Vaart een rijksmonument, niet alleen het hoofdhuis, ook het koetshuis, de orangerie, het stookhok en de tuinkoepel. De grootschalige restauratie van het hoofdhuis duurde nog een stukje langer dan die van het koetshuis, ruim zeven jaar. "Maar met zo'n huis ben je eigenlijk nooit klaar", stelt Pieter. Inmiddels woont Greet in een nieuwe villa, de zogenoemde dienstwoning, op het landgoed, waarvoor zij in 2018 de eerste steen legde. De ruime woning is in dezelfde stijl als het hoofdhuis gebouwd en aan de kanaaldijk aan de noordoostkant van het landgoed gelegen.

De derde bewoner van het landgoed kwam er ruim 25 jaar geleden wonen: Kees Andriess. Kees woonde destijds in Eext en had gehoord over 'een jongen alleen, die in die villa aan het water woonde'. Hij fietste vervolgens regelmatig langs Bosch en Vaart, "maar ...", zo zegt hij, "ik durfde hem niet aan te spreken." Door rottweiler Boot komt het er toch van. Kees neemt uiteindelijk zijn intrek in de bungalow aan de noordkant van het landgoed.

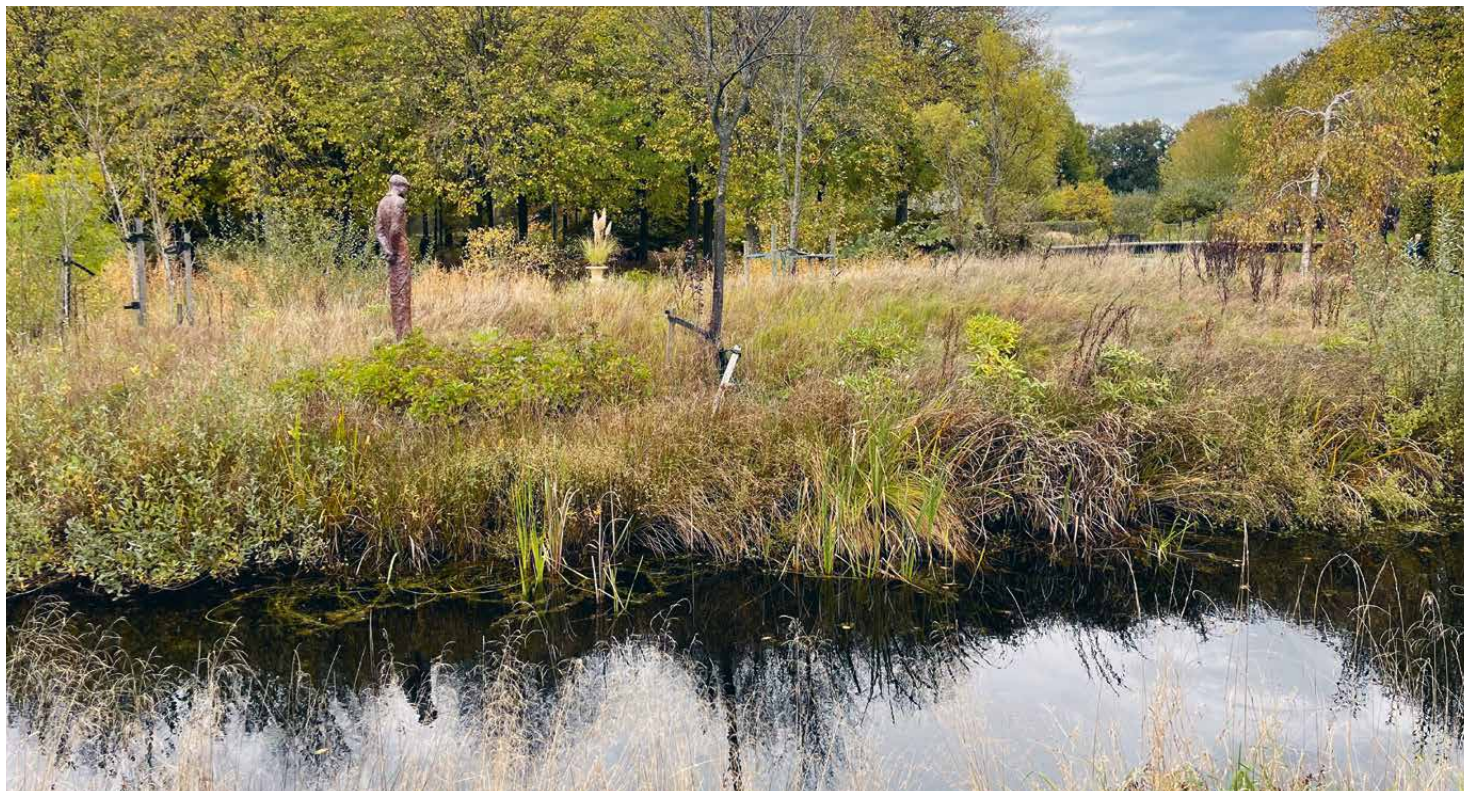
Pieter, Greet en Kees. Een bijzondere drie-eenheid die in volledige harmonie en samenspraak, hetzelfde doel nastreven:

hun geliefde landgoed behouden voor de toekomst. Pieter is het zakelijke brein van het stel die met een visionaire blik zijn droom heeft weten over te brengen op Kees en Greet. Waar Pieter liever opereert op de achtergrond, is Kees degene die gemakkelijk naar buiten treedt en de contacten met de buitenwereld onderhoudt. Greet vormt de solide basis en is degene die zorgt en organiseert. Kees gaat, zoals Greet het noemt, graag 'op zwerverspad'. Pieter en Greet zijn wat 'bodemvaster'. Voor een groot deel onderhouden ze het landgoed zelf.

Ondergebracht in stichting

Om te voorkomen dat Bosch en Vaart na hun dood weer uit elkaar zou vallen, hebben ze in 2013 de stichting Pieter en Greet Battjes tot instandhouding van Landgoed Bosch en Vaart opgericht. Pieter daarover: "Stel, je hebt niks geregeld, daar wil je toch niet aan denken? Dan gaat alles wat we met zoveel zorg en liefde hebben opgebouwd verloren. Het is financieel ook niet haalbaar om het op een andere manier in stand te houden. Als het wordt nagelaten aan personen, dan heb je met hoge successierechten te maken. Dat is helemaal niet haalbaar. Dan moeten ze verkopen om de successierechten te kunnen betalen."

Sinds het landgoed in een stichting is ondergebracht is hulp krijgen een stuk gemakkelijker. Niet alleen financieel, maar zeker ook wat fysieke hulp betreft. Zo hebben ze op dit moment negen tuin vrijwilligers die eens per week meehelpen bij het tuinonderhoud. Aan het bezit van de stichting is in de afgelopen jaren ook ander onroerend goed toegevoegd. Zo zijn in het Reestdal grond en (monumentale) boerderijen aangekocht en is er door Greet, Kees en Pieter vastgoed ingebracht. De stichting heeft van dit onroerend goed het bloot

eigendom en Greet en Kees houden het vruchtgebruik tot aan hun dood. De vastgoedportefeuille die Pieter in de loop der jaren heeft opgebouwd gaat na zijn dood ook naar de stichting. Daar mag niets van verkocht worden. Dus ook niet na zijn overlijden: "De huuropbrengsten van die panden zijn nodig om de rest te financieren. Het is in feite de bruidsschat waarmee het landgoed en de andere monumentale panden van de stichting voor de eeuwigheid behouden kunnen blijven."

Samenwerking Het Drentse Landschap

In 2015 heeft het drietal nog circa 5 hectare aan de overkant van de Groningerstraat bijgekocht. Door die aankoop grenst Landgoed Bosch en Vaart aan de bezittingen van Het Drentse Landschap in de Hondstong tussen Vries en Yde.

Daardoor is niet alleen fysiek, maar ook beleidsmatig een verbinding met Het Drentse Landschap tot stand gekomen. De samenwerking tussen beide stichtingen is de laatste jaren steeds hechter geworden. Een groot aantal beheerstaken is al door medewerkers van Het Drentse Landschap overgenomen en er wordt vanuit Het Drentse Landschap ondersteuning geboden bij administratieve zaken. Kees geeft aan: "Daardoor kunnen wij het ook allemaal beter volhouden. We weten ons gedekt. We worden door Het Drentse Landschap ontzorgd en dat geeft een erg goed gevoel." Er is vastgelegd dat bij het overlijden van het drietal de Stichting Bosch en Vaart wordt ondergebracht bij Het Drentse Landschap. "Daarmee hebben wij de zekerheid gekregen dat alles wat wij in de afgelopen decennia hebben opgebouwd behouden

De toekomstige begraafplaats.

blijft. We hebben in feite een situatie gecreëerd waarbij we over ons graf heen regeren. Mooi is ook dat we alle drie op het landgoed begraven worden. Daarvoor hebben we toestemming van de gemeente Tynaarlo gekregen."

Pieter sluit af met de woorden: "Het voelt alsof we zijn opgenomen in een soort natuurfamilie. De steun die zo dichtbij is, is erg plezierig. Het maakt de toekomst gemakkelijker. Als ik doodga, weet ik dat het beheer van het landgoed wordt voortgezet op de wijze waarop wij dat willen. Dat geeft rust. Ik vind het geweldig."

Meer informatie over het landgoed en de activiteiten die georganiseerd worden:
www.landgoedboschenvaart.nl.